

О.Є. Златогорський, М.П. Вашета
**РЯТІВНІ ДОСЛІДЖЕННЯ НА
ПІВНІЧНИХ ОКОЛИЦЯХ ЛУЦЬКА**

У листопаді 2010 р. експедицією ДП «Волинські старожитності» під керівництвом О. Златогорського розпочато дослідження у с. Буків Луцького р-ну. Закладено розкоп розміром 6,0 × 10 м. У зв'язку з несприятливими погодними умовами розкоп законсервовано, а роботи продовжено вже у квітні 2011 р.

Стратиграфічний зріз розкопу засвідчив культурний шар епохи бронзи, ранньослов'янського часу, доби Київської Русі та пізньосередньовічного періоду. Об'єктів не виявлено. Крім керамічних виробів згаданого часу, також виявлено колекцію монет XVII—XIX ст.

У червні 2011 р. проведено дослідження на території нововиявленого поселення у с. Богушівка Луцького р-ну. Пам'ятка розташована у східній частині села, на відстані близько 600 м на схід від автодороги Луцьк—Богушівка, на лівому березі невеликої річки Стохід, лівого притоку р. Стир. У північній частині ділянки закладено розкоп розміром 4,0 × 12 м. Виявлено та досліджено п'ять об'єктів.

Об'єкт 1. Господарська споруда підпрямокутної форми, орієнтована кутами за сторонами сві-

ту, розміром 2,0 × 1,2 м, заглиблена в материк на 0,35 м. Стінки прямовисні, долівка рівна, трамбована. Заповнення споруди складав гумусований суглинок з дрібними фрагментами глиняної обмазки, остеологічними залишками та фрагментами кружальної кераміки. Датовано об'єкт за знахідками на долівці XVI—XVII ст.

Об'єкт 2. Споруду виявлено у центральній частині розкопу на глибині 0,5 м від денної поверхні. У ході робіт досліджено частину споруди підпрямокутної форми, орієнтовану кутами за сторонами світу, розміром 4,3 × 4,0 м, у межах розкопу заглиблену в материк на 1,2 м. Стінки похилі, долівка рівна, добре трамбована. Заповнення споруди складав гумусований суглинок, перемішаний з вугликами та дрібними фрагментами глиняної обмазки, остеологічні залишки, фрагменти кружальної кераміки. За аналогіями кераміка датується кінцем XVI—XVII ст. Знайдено також фрагменти сюжетних і так зв. «коврових» кахель із зеленою поливою та без неї, за аналогіями датуються кінцем XVI—XVII ст. Металеві вироби представлені численними знахідками цвяхів, голок, куль і фрагментів бронзових

Рис. 1. Торгова пломба з гербом м. Цвіккау XVI ст.

виробів. Цікавими знахідками є бронзовий підсвічник, монета (півгрош Яна Ольбрахта, пошкоджений вогнем) та три торгові пломби, виготовлені зі свинцю. Одна з них містить у центрі герби: на аверсі три лебеді в щиті, два згори та один знизу; на реверсі щит з двома горизонтальними лініями. На аверсі по колу напис старонімецькою «*Zeiofen der statd Zwickaw*», що в перекладі означає «Знак міста Цвіккау». Серед остеологічних матеріалів слід виділити знахідку рога оленя благородного.

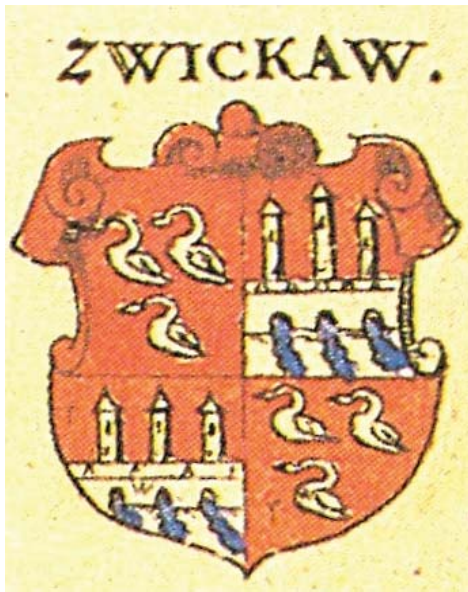

Рис. 2. Старий герб з Цвіккау в 1605 р.

Об'єкт 3. Господарська споруда овальної форми, розміром $2,30 \times 1,25$ м у межах розкопу, заглиблена в материк на 0,7 м. Зі східного боку містився вхід у споруду у вигляді підпрямокутного пандусу, розміром $1,0 \times 1,0$ м у межах розкопу, заглиблений у материк на 0,4 м. Стінки прямовисні, долівка рівна, трамбована. Заповнення споруди

складалося з гумусованого суглинку, остеологічних залишків і фрагментів кружальної кераміки кінця X—XI ст.

Об'єкт 4. Житло підпрямокутної форми, орієнтоване кутами за сторонами світу, розміром $1,0 \times 2,0$ м в межах розкопу, заглиблене в материк на 0,5 м. У своїй південній частині зруйноване пізнішим об'єктом 2. Стінки прямовисні, долівка рівна, трамбована. У південно-західному куті житла виявлено залишки печі з діаметром череня близько 1,0 м. Заповнення споруди складалося з гумусованого суглинку з дрібними фрагментами глиняної обмазки, остеологічними залишками та фрагментами кружальної кераміки кінця XI — початку XII ст.

Об'єкт 5. Житло підпрямокутної форми, орієнтоване стінками за сторонами світу, розміром $4,0 \times 1,8$ м у межах розкопу, заглиблене в материк на 0,6 м. У східній частині зруйноване пізнішим об'єктом 2. Стінки прямовисні, долівка рівна, трамбована. У північно-східному куті виявлено залишки печі, зруйнованої під час спорудження об'єкта 2, з розмірами збереженої частини $1,25 \times 0,35$ м. Заповнення споруди складав гумусований суглинок з дрібними фрагментами глиняної обмазки, остеологічними рештками та фрагментами ліпної і кружальної кераміки. Датований об'єкт за знахідками на долівці кінця IX—X ст.

Крім того, в культурному шарі розкопу знайдено бронзову фібулу з округлим щитком на спинці римського часу, вістря стріли давньоруського часу, фрагмент скляної намистини та монети XVII ст.

Скупчення значної кількості об'єктів у невеликому за розмірами розкопі свідчить не лише про багаточисельність, а й щільність заселення території пам'ятки від римського часу до XVII ст. включно. Про подальший розвиток населення свідчать знахідки монет середини XVII ст. у верхніх горизонтах культурного шару.

